

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.

Telefon hívószám 20.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ELTHES GYULA

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak.
Köziratok nem adatnak vissza.

A Hetedik Magyar Hadikölcsön.

Irtta: Balogh Géza, a Csikszeredai Takarékpénztár r. t. igazgatója.

A világháború negyvenegyedik hónapjába léptünk. Tengernyi véráldozat, a szenvedések végnélküli sorozata, az özvegyek és árvák keserű könnyecskéi és jajkiáltásai, az idegsokkosok, vakok és bénák százalomraméltó élőhalottjai, a veszendőbe ment nagy nemzeti vagyon pusztulása jellemzik a lejárt negyven háborús hónapot.

Ellenségeink legizásunkra, megsemmisítésünkre törekednek. Víz hadseregünk hőies magatartásán nemcsak megtörik minden képzeletet felülmúló erőfeszítésük, hanem napról napra mind jobban és jobban távolodnak el céljaik elérésétől.

Az olasz harctér legújabb eseményei is fényes tanubizonyítást tesznek fegyveres haderőnk kiváló teljesítőképességéről, magasztos kötelességérzetéről. A tizenkettedik isonzói csata minden egyes harcosának dícsfény ragyogja körül glóriás alakját e páradanul szép fegyvertény után.

A pénzügyj kormány a legkedvezőbb harctéri helyzet közepette, sokat ígérő és szép reményekre jogosító kilátással hetedizben fordul most hozzánk és kéri pénzünknek magas kamathozamot biztosító hadikölcsönökbe való fektetését.

A hadikölcsönök rendeltetését illetőleg a közönség széles rétegében azou általános tévhit uralkodik, hogy arra az államnak a hadviseléssel felmerülő további költségek fedezésére van szüksége. Nagy tévedés ezt hinni, mert hisz az államhatalom nem teheti a hadikölcsön jegyzésétől, vagyis a nagyközönség tetszésétől a hadjárat tovább folytathatásának kérdését függővé: így annak idején a hadüzenet megtörténte és az ellenségeskedés megkezdése előtt nem fordult hozzánk hadikölcsönért, valamint fegyverfogható férfainkat se kérdezte meg, van-e kedvük hadakozni, esetleges hősi halált halni, hanem az egyéni érdekeket alárendelve a magasabb államérdekeknek, a kitört konfliktus elintézését a fegyverek erejére és döntésére kellett bizznia. Mindjárt a mozgósítás első napjaiban minden előzetes hadikölcsön nélkül több milliárdos kiadást eszközölt, amit államhiteleinek latbavetésével vett fel a jegy kibocsátó bank pénztárából.

A hadikölcsön természete és rendeltetése tehát nem a hadviselés to-

vább folytathatásának előfeltétele, hanem egy konverzióális pénzügyi művelet, mellyel az állam ziláit pénzügyi viszonyait akarja gyökeresen és igazságosan rendbehozni. Nyomatékosan hangsúlyozom e szót: *igazságosan*, mert az egyetlen helyes pénzügyi művelet, amelynek segélyével államháztartásunk megbillent egyensulya tényleg helyreállítható.

Ugyanis köztudomásu dolog, hogy törvénytelen a háború kitörésekor nyomban felfüggesztették a bankjegy kontingens és bankjegy fedezeti rendszerüket. Normális időkben ugy a forgalomba hozható bankjegy mennyiség kontingentálása, mint a fedezeti rendszer képezte az egyébként értéktelen papírbankónak-valóságos pénzértékét. A bankjegy kontingens felfüggesztése, a fedezeti rendszer megszüntetése egyenértékű azzal: hogy az államhatalom a jegy kibocsátó bank útján akkor és annyi bankjegyet nyomat, amennyire csak szüksége van a hadviseléssel felmerülő költségek fedezésére. Természetesen ilyen körülmények között bankjegyeink belértéke semmi, a *kényszerárfolyam* biztosítja csupán annak látszólagos értékét. A papírvalutával együttjár a papírpénz diszázsiója. A külföldi jó pénzhez viszonyítva bankjegyünk értéke alászáll, vevőereje csökken. Száz papírkoronáért ma kevesebb árút, kevesebb szolgáltatást lehet kapni.

Mindennek a magyarázata pedig nagyon egyszerű és kézenfekvő. A monarchia eddigi hadviselési költségei 44 milliárd koronát tesznek ki, míg a két állam lakossága hadikölcsönökben csupán 33 milliárd koronát bocsátott a pénzügyi kormányok rendelkezésére. A differentia 11 milliárd, mely horribilis pénzüsszegen rajtaülünk, görcsösen szorongatjuk és rejtegetjük.

A háború kitörésekor bankjegy forgalmunk 1 milliárd és 130 millió korona volt. Ma pedig Wekerle miniszterelnök szerint — a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén tett vallomása —, 15 és fél milliárd korona. Kivétel nélkül mindannyian szentelhetünk egy pár pillanatot afölötti elmélkedésre, hogyan lehetséges az, hogy a háborút megelőzőleg 1130 millió elegendő volt a két állam lakosságának minden természetű pénzüsszükségletét és igényeit kielégíteni, míg ma ezzel szemben 15.500 millió bankjegy forgalmat igényelünk?

Miként normális időkben, ugy ma is elegendő volna 1130 millió, de mert

a különbözetet hadsereg szállítók és mások lihetetlenül könnyűszerrel megkeresték, s képtelenül ostoba feltevések miatt nem merik az államok kölcsönképpen odaadni, konzekventer rejtegetik és ámitgatják önmagukat, hogy pénzünk zsebeikben nagyobb biztonságban van. Elíhethi mindenki, nincs az a betörés- és tűzmentes pánccsoba, az a bizonyos mesebeli hétféjű sárkány, mely pénzünk az elértéktelenedéstől megóvhatná — ha mind újabb és újabb fedezetlen bankjegy mennyiség kibocsátására kényszerítjük az államot. A pénzelmélet szerint a bankjegy csak addig bír értékkel, amíg fedezet alapján kerül forgalomba, s minthogy most fedezetlenül bocsátják azt ki, ha nagyon sok kerül belőle forgalomba, végeredményébe elveszti teljesen értékét.

Minthogy ellenségeink minden oldalról körülzártak, s így behozatalunk vajmi kevés, a forgalomba hozott pénz mind itt rekedt az országban és nem vándorolhatott ki külföldre. Így a pénznek meg kell itthon lennie. Ha mindannyian az állam rendelkezésére bocsátjuk a birtokunkban lévő, ugy pénzünk mihamar visszanyeri értékállandságát és vásárló erejét.

Ha fejlettebb közgazdasági érzéssel bírnánk, ugy saját jól felfogott érdekünkben habozás nélkül tennénk e kötelezettségünknek eleget. Sajnos e téren messzi mögötte maradnánk hü német szövetségesünknek. A közöttünk fenálló éles ellentétet legjobban a német hadikölcsönök sikere jellemzi. Ugyanis a Németbirodalom eddigi hadviselési költségei 77 milliárd márkát tesznek, melyből hadikölcsönök útján 77 milliárdot jegyeztek le. Amig ott kicsiny és nagy, szegény és gazdag egyaránt teljesíti kötelességét, addig nálunk a pénz molochjai ridegen elzárkoznak a birtokukba lévő horribilis pénzkészletek forgalomba hozatala elől. Képtelen érvelésekkel állnak elő, hogy az állam a hosszas hadviselés miatt annyira eladósodik, hogy annak idején képtelen lesz a most rendelkezésére bocsátott hadikölcsön kötvényeket visszaváltani. A kapzsiság, a gazdagság utáni mérhetetlen vágy szülheti csak ez agyrémeket, amelyek soha valóra válni nem fognak. Még feltételezni is a legnagyobb abszurdum, hogy ép a hazafias kötelességüket teljesítő egyéneket sujtja az állam, míg a pénzüket rejtegető hazafiatlan elemek, zsebeikben a pénzzel, szabaduljanak az államterhek hozzájárulásá-

tól. Móját folgja az államhatalom majd ejteni annak, hogy ezen hazafiatlan magatartást tanusító elemek elvegyék méltó büntetésüket.

Mint hogy katonáink kivétel nélkül teljesítik a haza iránti szent kötelességüket, igyekezzünk ezuttal mi polgárok is eleget tenni annak, s míg ők vérrel, addig mi csupán pénzzel jöjjünk szorongatott hazánk segítségére. Jegyezzünk tehát kivétel nélkül mindannyian a hetedik magyar hadikölcsönre!

— **A király halálos veszedelmében.** A felség a bolgár királlyal Görzben és Palmanovában időzött. — Visszatérőben a felség gépkocsija az Isonzó egyik árterületén áthaladva megakadt. A felség Reiselbichler nevű vadásza és kíséző gárdaörmestere, Tomek megkísérelték, hogy a királyt a partra vigyék, közben azonban a vadász alatt beszakadt a gát s az ár magával sodorta. A felség nem bocsátotta el az életveszedelemben forgó vadászt, mire az ár őt is Tomek gárdaörmesterrel együtt magával sodorta. A megdagadt folyó hullámai messzire vitték az uralkodót és a másik két embert és csak a kíséret önfeláldozó, hű magatartásának főleg Felix pármái hercegnek, aki nyomában a folyóba vetette magát, volt köszönhető, hogy a felséget hosszas faramozás után ismét partrahozhatták. A felség jól érzi magát.

Beszélgetés Széll József kormánybiztossal az erdélyi hadikárok kifizetéséről.

„Ildomtalan és szégyentelen tulzások a bevallások körül“.

Felkerestem Széll József erdélyi kormánybiztost, aki ezidőszert Fogarason időzik és kérdést intéztem hozzá aziránt, kap-e kártérítést az oláh invázió által sujtott lakosság, és ha kap, mikor kerül a károk kifizetésére a sor?

Feltött kérdéseimre a kormánybiztos a következő válaszokat adta:

1. A kormány a kártérítési kérdésben végleges állást a háboru befejezéséig nem foglal el.

2. A háboru tartama alatt, ott, ahol szükséges, gyors segítséget ad és erre a célra 200 millió korona áll rendelkezésére, amelyből 30 millió a köztisztviselők részére van fenntartva.

3. Kifejezett kártérítésről a háboru teljes befejezése előtt szó sem lehet.

4. Jelenleg csak teljesen tönkrement kis exisztenciák, iparosok, kereskedők stb. kaphatnak segílyt. Nagyobb, teljesen tönkrement vállalatok, kereskedők, birtokosok kamatmentes vagy olcsó kölcsönt kapnak. Ily irányu kérések a város vagy vármegye első tisztviselőjénél nyujtandók be. Ezeket a kérelmeket az erdélyi kormánybiztosi hivatal intézi el érdemlegesen.

A kormánybiztos ur azután közölte velem, hogy már több mint ezer ilyen kérést kedvezően elintézt. Kijelentette, hogy sok esetben a tényleges károkról személyesen szerzett meggyőződést, azonban sajnálatosan tapasztalta, hogy a közönség részéről bejelentett

és felsorolt károk 75 százaléka fikтив, vagy tulzott, sőt igen sok esetben a valótlan bevallás egészen az ildomtalan és szégyenteljes határig terjed.

(Dr. T. S.)

A hetedik magyar hadikölcsön.

A hosszan elhuzódó háboru további nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államhatalommal szemben, a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter ezuttal 6%-kal kamatozó adómentes járadékkölcsön kötvényeket, valamint 5¹/₂%-kal kamatozó adómentes járadékkölcsön kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ez alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás tartama és az aláírási helyek.

Az aláírás időtartama 1917 november hó 15-től december 14-ig bezárólag terjed. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarépképzőintézet és annak közvetítőhelyeiül szolgáló összes postahivatalok, valamint az összes számottevő hazai pénzintézetek.

Az aláírási ár.

A 6%-kal kamatozó járadékkölcsön kötvény kibocsátási ára voltaképpen 97 K 13 f-re van számítva. De arra való tekintettel, hogy a járadékkötvény kamatozása csak 1918 évi február elsején veszi kezdetét s a jegyzéstől 1918 január hó 31-ig járó kamatok az aláírási árba be vannak számítva, a kötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) az 1917 évi november hó 15-től december 1-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 K 10 fillér;

b) az 1917. évi december 1-ét követő időben 1917 évi december 14-ig bezárólag történő aláírás esetén: 96 K 32 f;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírási határidő egész tartamára szólólag 97 K 20 f.

Az 5¹/₂%-os járadékkölcsön kötvény kibocsátási ára 1917 december 1-én 91 K 25 f. Ehhez képest

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) az 1917 évi november 15-től december 1-ig bezárólag történő aláírás esetén 91 K 25 fillér;

b) az 1917. évi december 1-ét követő időben 1917. évi december 14-ig bezárólag történő aláírás esetén 91 K 45 f;

2. ha pedig a kedvezményes, részletekben történő fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírási idő egész tartamára 92 K 25 f.

Részletfizetési kedvezmény.

Az esetben, ha a 6%-os, valamint 5¹/₂%-os járadékkölcsönre aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 100 koronát meghaladó aláírásoknál ellenben a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképpen leteendő és pedig készpénzben vagy megfelelő értékpapirokban. A részletek pedig a következőképp fizetendők:

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918 január 9-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918 január 29-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918 február 16-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1918 február 28-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

A kölcsön felmondása.

A m. kir. pénzügyminiszterium a kibocsátandó 6%-os, valamint 5¹/₂%-os járadékköl-

csönre vonatkozólag fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett, a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse. Azonban az esetleges felmondás a 6%-os járadékkölcsönnél 1922 augusztus hó 1-ét, az 5¹/₂%-os járadékkölcsönnél pedig 1925 június hó 1-ét megelőző időre nem történhetik.

Betétek felhasználása.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknek 1914. évi augusztus hó 1. előtti betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium feloldó-rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönre történő befizetések céljaira — önértékelőleg a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — teljes összegükben igénybe vehetők.

Azok, akik a befizetésekre pénzintézeti betétjüket kívánják igénybevenni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

Különleges kedvezmény a hetedik hadikölcsönnél.

A kibocsátásra kerülő 6%-os, valamint 5¹/₂%-os járadékkölcsön kötvények felhasználhatók lesznek a törvényhozás részéről előreláthatólag már a közel jövőben teendő intézkedések alapján kivetendő hadinyereségadó fizetésére.

A hadinyereségadó fizetésénél a kötvények — figyelemmel arra, hogy az aláírási ár megállapításánál a folyó kamatok is számításba vétettek s figyelemmel, hogy az aláírási helyek ötven fillér jutalékot szoktak a feleknek megteríteni, — minden 100 korona névérték után a voltaképeni kibocsátási ár, tehát a 6%-os járadékkölcsön kötvénynél K 97.13 — 50 f. = 96 K 63 f, az 5¹/₂%-os járadékkölcsön kötvénynél pedig K 91.25 — 50 f = 90 K 75 f fog számításba vétetni.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Csikszereda, nov. 13.

A vármegye közigazgatási bizottsága hétfőn délelőtt Tolnay Lajos főispán elnökletével tartotta meg rendes havi ülését.

Berze Nagy János kir. tanfelügyelő jelentette, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Gyergyóremete, Ditró, Szárhegy, Gyergyóalfalu, Gyergyócsomafalva, Gyergyóújfalú, Csikszentdomokos községekben, valamint Gyergyószentmiklós és Csikszereda városokban 2-2, illetőleg egy óvónővel állami kisdudóv-intézeteket kíván szervezni. A tárgyalások folyamatban vannak. Egyben a miniszter jelentést kért az iskolák és óvodák hadikáráról.

Októberben új napközi otthon létesült Csikcsomortán és Várdotfalva községekben.

de Place József vicomte, kir. gazdasági felügyelő jelentette, hogy októberben 648 darab szarvasmarhát osztott ki állatkárt szenvedett gazdáknak, a hadikárba betudandólag.

Révész Gyula kir. állategészségügyi felügyelő jelentette, hogy a vármegye állategészségügyi állapota kielégítő volt, a zárlatok feloldása folyamatban van.

Veress Sándor dr. vármegyei tiszti főorvos jelentette, hogy a vármegye közegészségügyi állapota valamivel rosszabbodott, amennyiben a gyergyóújfalui és kászoni egészségügyi körökben a hasi hagymáz járványos jellegű öltött. A belügyminiszter a gyergyóújfalui közegészségügyi körbe Pollacsek László dr. járványorvost küldötte ki, míg a kászoni községekben a közegészségügyi szolgálatot Csizser Miklós járásorvos látja el. Rétfalvi Gyula dr. csikszeredai városi tiszti orvos kineveztetett közegészségügyi felügyelőnek. A népegészségügyi kongresszuson Csikvármegyét Veress Sándor, vármegyei tiszti főorvos képviselte.

Szász Lajos főjegyző, Csizser Imre árvaszéki elnökhelyettes, Végh István József kir.

mliszaki tanácsos, Schuster Olivér kir. pénzügyigazgató és Wellman Samu kir. ügyész havi jelentését a bizottság tudomásul vette.

A bizottság elhatározta, hogy megkeresi a vármegye alispánját a villanyvilágításnak a vármegyeházba leendő sürgős bevezése iránt.

Ülés végén nagyobb számú hadiszolgáltatási ügyet tárgyalt le a bizottság. Minthogy a hadiszolgáltatások megállapítása ezideig igen mostoha elbánásban részesült és legtöbb helyen a hadiszolgáltatások egyszerűen hadikároknak vétettek és így azok megtérítése bizonytalan, a vármegye főispánja, mint a közigazgatási bizottság elnöke, körrendeletet ad ki a hadiszolgáltatásoknak az 1912. évi LXVIII. t. c. 33. § értelmében leendő kezelése és eibirálása tárgyában.

Győzelmes béke.

A hetedik nemzeti hadikölcsön — melynek aláírásai ideje most a napokban kezdődött és december közepéig tart — a siker legszebb reményével kecsegtet s máris nagy eredményeket mutat. Királyunk tizenkét millióval kezdte meg a jegyzést s az ő nemes példáját követve az ország mágnásai, nagybirtokosai, nagykereskedői hamarosan szintén milliókkal szaporították a kezdés összegét. Az aláírások száma napról-napra növekedik. Még külföldről is tömeges jegyzések érkeznek.

A nehezebben mozgó vidéki kispolgárság, kisgazdatársadalom az első napokon még gyéren szállingózott ugyan az aláírástalokhoz, mindazonáltal meg lehetünk győződve, hogy ez a társadalmi osztály most is éppen úgy meg fogja tenni a maga hazafias köteleességét, mint az előző hadikölcsönöknél, amelyeknek csak felerészét adta a nagytőke, míg a másik felerészét az ugynevezett kisemberek hangyamunkájára rakosgatta össze.

Bizonyosak lehetünk benne, hogy a hetedik hadikölcsön sikerének javarésztét most is a polgárság fogja biztosítani, nemcsak azért, mert már a nép minden rétegében köztudattá vált, hogy mindenki, aki résztvesz a hadikölcsönben, saját vagyonát javítja, hanem azért is, mert most — midőn Olaszország elleni offenzívánk nagy sikere mellé az oroszországi harmadik forradalom rohamos eseményei járulnak — mindenki szinte ösztönszerűleg érzi, hogy a háboru befejezésének órái közelegnek. Ezt az időt a hadikölcsönre való jegyzés még közelebb hozhatja, mert minden kötvény egy jól felszerelt harcos katonát, vagy géppuskát jelent. Már pedig katona és fegyver, ezek döntik el a lombard-velencei síkon a háboru sorsát, ezek hozzák meg nekünk a győzelmes békét.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Bucsu-szó.

Mindazon ismerőseinknek, kiktől Marosvásárhelyre történt átköltözésünk alkalmával — idő rövidsége miatt — személyesen el nem bucsuzhattunk, ez uton mondunk Isten hozzádot.

Merza János máv. főellenőr és családja.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hir.** Tolnay Lajos dr. főispán hivatalos ügyekben Budapestre utazott, résztvesz a november 22-én tartandó státusgyűlésen is és 25-én érkezik haza.

— **Kinevezés.** A király csikszentimrei Csató Ferenczet, a székesfehérvári csendőrkörület volt parancsnokát, csendőrségi főfelügyelőhelyettesé nevezte ki. Csató Ferencz a főgimnáziumunknál működő Csató János főgimnáziumi tanár unokabátyja, Csikszentimrén született, tanulmányait a csiksomlyói főgimnáziumnál kezdte, ahol négy osztályt végzett, azután tanulmányait a gyulafehérvári főgimnáziumban folytatta, ahol a felső négy osztály elvégzése után jeles eredménnyel tett érettségi vizsgát. Egy évi önkéntesi katonai szolgálatának a Ludovika Akadémián tett eleget, innen a tiszti vizsga letétele után a csendőrséghez pályázott, hol kitartó szorgalommal és fáradhatatlan munkával elérte jelenlegi igen magas pozícióját. A csendőrségi főfelügyelőhelyettes, mint vármegyénk szülöttét, kinevezése alkalmából örömmel üdvözljük és további működéséhez sikert kívánunk.

— **A Pro Transsylvania cipő és ruhasegélye.** A Pro Transsylvania által Csikvármegye lakossága részére küldött négy vagon ruházati és háztartási cikkek, cipők és bakancsok átvételét és leltározását két heti nehéz munka után befejezték. Adadó a Máv. igazgatóság részéről Both József máv. ellenőr volt, akinek lelkiismeretes és rendkívül ügyosuzgó tevékenységéért a vármegye főispánja meleg elismerését fejezte ki. November 22-én a Pro Transsylvania Kolozsvárról még egy vagon gyermekruhát küld és a kiosztás csak annak megérkezése, átvétele és leltározása után történhetik meg. Az igényjogosultak összehírása a vármegye területén a napokban befejezést nyer. A szükséglet természetesen sokszorososan nagyobb, mint a rendelkezésre álló készletek. Ez okból az összeírásba felvett igényjogosultaknak csak egy része részesülhet cipő és ruhasegélyben, ezek között is elősorban a hadiárvak, másodsorban a hadbavonultak hozzátartozói, harmadsorban a tisztviselők, nyugdíjasok és családjaik, negyedsorban más igényjogosultak. A kiosztásnál jelen lesznek a Pro Transsylvania kiküldöttei is. A vármegye lakossága részére engedélyezett ruházati és háztartási cikkek értéke a mai árak szerint legalább is 6—700.000 koronára tehető, ami ékes bizonyossága annak, hogy a Pro Transsylvania a legérzékenyebben sújtott Csikvármegye lakosságának segélyezését mennyire szívén viseli. A kiosztás a beállott téli időjárás miatt igen sürgős volna, de a teherforgalom miatt Kolozsvárról csak 22-én utnak indítható hátralékos egy vagon kisése miatt előreláthatólag csak a hó utolsó napjaiban vagy december első felében történhetik meg.

— **Magánvizsgálatok a csiksomlyói tanítóképzőben.** Az igazgatóság értesíti az érdekelt szülőket és tanulókat, hogy a főhatóság az intézeti magántanulók részére vizsgálatokat engedélyezett. A javítóvizsgálatok március 12-én lesznek. Az osztály és osztályképesítők március 13-án, a befejező képesítők március 21-én kezdődnek. — Születési, iskolai, orvosi, illetőségi, hatósági, erkölcsi bizonyítvánnyal (katonák katonai szolgálati igazolvánnyal is) felszerelt folyamodványukat az intézeti igazgatóhoz december 20-ig nyújtják be. A kérelemre 1 koronás, a mellékletekre 30 filléres bélyeg ragasztandó. Hatósági szegénységi bizonyítvány mellett az összes beadványok bélyegmentesek. A katona növények tartózkodási helyüket pontosan írják meg s szabadságoltatásukról kellő időben gondoskodjanak. Azok a tanulók, kik javítót tesznek március 12-én, azon feltétellel kérhetnek a felsőbb osztályra vizsgálati engedélyt, ha a javító sikerül, ezek a kérések is most beadhatók, hogy március 13-án kész engedély alapján állhassanak osztály- és osztályképesítő vizsgálatra.*) Csiksomlyó, 1917. november 8. Az igazgatóság.

*) A háromszéki, brassói, udvarhelyi és gyergyói lapdruainkat kérjük, vegyék át lapjukba a közleményt.

— **Hősi halál.** Csikjenőfalvi Gyenge Zsigmond cs. és kir. 33. gyalogezredbeli főhadnagy életének 27-ik évében a harctéren szerzett betegség következtében Debrecenben, a katonai kórházban október 28-án meghalt és a hősök temetőjében temették el.

— **Hálaadó istentisztelet.** Pénteken reggel fél 9 órakor a főgimnázium kápolnájában a király szerencsés megmenekülése alkalmából hálaadó istentiszteletet tartottak, melyen teljes számban megjelentek a polgári és katonai hatóságok.

— **Kitüntetés háborus szolgálatért.** A király Mihály József gyergyószentmiklósi rendőrkapitánynak a háboru alatt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztet a vitéségi érem szalagján adományozta. Mihály József rendőrkapitány a háboru óta megfeszített erővel dolgozik, a mekkülés idejében önfeláldozóan teljesítette kötelességét, mely érdemeinek legfelsőbb elismerése a most megnyilatkozott királyi kegy.

— **Nincsen só.** Mindenfelől panaszzal, hogy nem lehet sót kapni. A sónyárus a kisáruhoz utasítja a közönséget, ezek pedig visszaküldik a sónyáruhoz. Ezek a panaszok a visszatérés óta állandóan napirenden vannak és ma sem látunk olyan intézkedést, mely a nyomasztóan érezhető sóhiányon enyhítené. Felhívjuk az illetékes hatóság figyelmét a panaszokra és sürgős intézkedést kérünk.

— **Nyugdíjválasztmányi tagok.** A vármegye jegyzői kara a nyugdíjválasztmányba rendes tagoknak Pálffy András, Péter József, Lőrincz János, Ferenczy Béla, Tompos Károly és Arpa Lajos, póttagoknak Balogh István és Puskás Lajost választotta meg.

— **Értesítés.** A csikszeredai Kereskedői Kör a m. t. közönség rendelkezésére áll, új tagok beiratkozhatnak Jakab István üzletében, tagsági díj egész évre 36 korona.

— **A virilisek névjegyzéke.** A vármegye legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét az igazoló választmány november 9- és 10-én állította össze. Miután az adóhivatali kimutatások hiányosak, érdekelték figyelmét felhívjuk ezen körülményre. Akik a névjegyzékbe nem vétettek fel, felelbezés során kimutatják adóikat és kérhetik felvételüket.

— **Táblaüveg és kályhák beszerzése.** A vármegye főispánja több megbízottat küldött ki Aradra, Segesvárra és Budapestre közönséges táblaüveg, valamint melegítő és főző kályhák beszerzésére és sürgős ide szállítására. Ugy a beszerzés, mint az ide szállítás nagy nehézségekbe ütközik, de remény van rá, hogy a hó folyamán a szállítás is lebonyolítható lesz. Károsult felek a kiosztandó táblaüveget és kályhákat a hadikárba betudandólag kapják meg.

— **A tűzifa szükséglet kielégítése.** Csikszereda város Fried Samu vállalkozásával szerződést kötött a lakosság tűzifa szükségletének ellátására. Ujfalusi Jenő polgármester hirdetésményileg hívta fel a lakosságot az előjegyzett tűzifa árának teljes befizetésére, mert ellenkező esetben tűzifára senki igényt nem tarthat. Tűzifára mindenki csak az előjegyzés sorrendjében és egyszerre csak egy öl bükk-tűzifára tarthat igényt, mert a beszállítás így is elháríthatatlan nehézségekbe ütközik. A polgármester közli velünk, hogy sokan egyszerre követelik az előjegyzett tűzifa beszállítását és sokan panaszkodnak olyanok is, akik kellő időben nem jelentkeztek. A város polgármesterének közlése szerint tűzifánk csak annyi lesz, hogy éppen meg ne fagyjunk. Éppen ezért igyekezzék mindenki igényeit lefokozni és a súlyos helyzetben tűzifának más uton való beszerzésével is segíteni. Nap-nap után nagy számú fuvarost rendelnek ki hatósági uton, de az utak rossz sorsára és a fuvarosok csekély teherbírása miatt a tűzifa mizériák gyökeresen meg nem szüntethetők. Intézkedés történt, hogy nagyobb számú fuvarosok a távoli községekben is rendeltessenek ki.

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadikölcsönre.

— **A tisztviselők háborus segítsége.** A közszolgálati alkalmazottaknak a törvényhozás október végén új háborus segítséget szavazott meg. A korábban megállapított háborus segítség érvénye november 1-ig terjed. Az volt a terv, hogy az új háborus segítséget, amely lényegesen nagyobb a réginél, a tisztviselők már november elsejével felvehessék. A törvényjavaslat tárgyalása azonban a képviselőházban késedelmet szenvedett, úgy hogy szentesítése máig sem történhetett meg. A hivatalok már mindenütt elkészültek a kiutalási tervezetekkel. A törvény szentesítése, helyesebben kihirdetése után, — a mi csak napok kérdése — azonnal folyósíthatják a nehezen várt segítséget.

— **Januártól fizetik a felemelt hadisegélyt.** A kormány az indemnitási törvényjavaslatban felhatalmazást kért arra, hogy a hadisegélyek összegét felemelhesse. A javaslatból azóta törvény lett, de a hadisegélyrendelet még mindig nem jelent meg. Illetékes helyen a hadisegélyrendeletéről az alábbi felvilágosítást adták: A hadisegélyjavaslaton hetek óta dolgoznak a pénzügyi és honvédelmi miniszteriumok kiküldöttei. A bizottságnak igen sok nehézséggel kell megküzdenie. Nem a hadisegély összegének meghatározása okoz gondot, mert hisz ebben már teljes megállapodás történt a képviselőház pénzügyi bizottságában. A lapok közölték is a segélyek összegét. A nehézséget annak a szervezetnek kiépítése okozza, amely a segélyigény megállapítása és a segély megvonása fölött dönteni hivatva lesz. A segélyezés mai rendszere megváltozik. A jegyző szerepét bizottság veszi át. A reform a mai rendszert teljesen felforgatja. Természetes tehát, hogy meg kell gondolnunk a hadisegélyrendelet minden egyes szavát. Nagy feladat áll a felállítandó bizottságok előtt. Csak Budapesten több mint száz-ezer a segélyezett család, kik közül minden egyes ügy revízió alá kerül. Hol vesszünk annyi bizottságot, amely ezt a sok ügyet lebonyolítja. A rendelet tervezete elkészült már. Ez azonban nem végleges szöveg. Napról-napra változtatunk rajta és a megkeresett hatóságok feleletei is újabb pótlásokat tesznek szükségessé. Akármily sok is a nehézség, a fronton vérző katonák családjai nem várhatnak sokáig a segélyre. — Reméljük, hogy a sok nehézséget leküzdjük még ebben az évben és újra minden arra jogosult megkapja a felemelt hadisegélyt.

— **Elrendelték a gabona országos rekvirálását.** A közlelmezési miniszter elrendelte, hogy a gabonakészleteket ország-szerre rekvirálás útján kell a közlelmezés számára biztosítani. Erre a rendeletre azért volt szükség, mert a folyamatban levő átvételi eljárás óriási nehézségekkel küzdött és az eddigiek után ítélve, csekély volt a remény, hogy a bizottságok munkája sikerrel fog járni. A rekvirálási rendelet következtében az átvételi bizottságok működése megszűnik és a fölösleges készletek megállapítása új utasítások szerint fog végbemenni.

Egy darab 6 hónapos kan
(prázmári faj) eladó, Csüdör
Ferencznel Zsögöd (Csikmegye).
1-2

Raffia nincs
és nem is lesz!
nyersanyag hiány miatt a papirspárga
ára napról-napra emelkedik.

Mindenki lássa el magát előre
PÁTRIA SZÓLÓKÖTŐZŐ
PAPIR-SPÁRGÁVAL
ára 100 klgr.-ként 520 korona.
Kapható: GOTTLIEB ÉS SCHMIEDL
„PÁTRIA PAPIRSPÁRGA” eladási irodája
Budapest, VII., Rákóczi ut. 6. szám.
2-3

MEGHIVÓ.

A KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-TÁRSASÁG CSIKSZEREDÁBAN
ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1917. évi december hó 1-én délután 3 órakor tartja meg hivatalos helyiségében, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági jelentés és az évi mérleg előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.

4. Igazgatósági tagok újra választása.
5. Esetleg egy felügyelő bizottsági tag választása.
6. Indítványok.

Csikszeredában, 1917. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabály 39. §-ból.

Aki szavazatát a közgyűlésen érvényesíteni akarja, részvényét a megelőző nap délután 5 óráig a csikszeredai főintézetnél, vagy a bükszádi főintézetünknel letéteményezni tartozik.

Vagyon-mérleg számla 1916. évi december hó 31-én.

Activa.		Passiva.	
Készpénzkészlet	23869.70	Részvénytőke	120000.—
Váltótárca	461116.26	Tartalékalap	56121.80
Kötelezvény	5960.—	Külön tartalékalap	7489.70
Ideiglenes kölcsön	1000.—	Betétek	225079.15
Előlegek	860.—	Visszszámítások	40984.—
Óvás	67.34	Ki nem fizetett osztalékok	412.—
Folyószámla	2302.80	Fizetetlen botét kamatadó	884.38
M. kir. postatakarékpénztár	221.89	Letétek	42983.27
Osztrák-magyar bank giro	200.—	1915. évi nyereség áthozat	1155.44
Beruházás	110.—	1916. évi tiszta nyereség	592.95
	495707.99		1748.69
			495707.99

Eredmény-számla 1916. évi december hó 31-én.

Költségek.		Jövedelmek.	
Betét kamatok	10375.88	1915. évi nyereség áthozatal	1155.74
Visszszámítási kamatok	2634.34	Váltó kamatok	21215.60
Fizetések	4200.—	Előleg kamatok	179.20
Üzleti költségek	3270.67	Kötelezvény kamatok	488.—
Postadíjak	120.—	Folyószámla kamatok	102.27
Betét kamatadó	1774.80	Egyéb kamatok	1233.71
Adók és illetékek	2809.21	Jutalékok	61.19
1915. évi nyereség áthozat	1155.74	Különfélék	2497.88
1916. évi tiszta nyereség	592.95		
	26933.59		26933.59

Csikszereda, 1916. évi december hó 31-én.

Dávid Ignác s. k.,
igazgató-pénztáros.

A könyvelésért: **Novák Rezső s. k.**

Az igazgatóság:

Dr. Imecs János, Bodó József s. k., Dr. Nagy Jenő s. k., Dr. Szántó Samu, Czant Ferenc s. k.,
ig. tag, hadbav. ig. tag. elnök. vezérigazgató, hadbav. ig. tag.

Megvizsgáltuk, az üzleti fő- és mellékkönyvekkel egyezőnek, rendben találtuk.

A felügyelő bizottság:

Dr. Ujfalusi Jenő s. k.,
f. b. tag.

Csiszér Imre s. k.,
f. b. elnök.

Pálffy András s. k.,
f. b. tag.

BOR, nagyban eladó
Szöllősi Samunál, Székelyudvarhelyt.

HIRDETÉSEK
olcsó árszámítás mellett közöltetnek és felvétetnek
A KIADÓHIVATALBAN.